

**БЕКІТЕМІН**

«22» ақпан 2021 жыл

«Qazaq Epos» қоғамдық

корының директоры

Б. Тұрлыбеков

«Qazaq epos»



**«Qazaq Epos» республикалық ағарту жобасы  
«Тұлпар мініп, ту алған!» байқауының  
ЕРЕЖЕСІ**

**1. Жалпы ереже**

1.1. «Qazaq Epos» ағарту жобасы «Тұлпар мініп, ту алған!» байқауы (бұдан әрі — Байқау) Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың «Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру», «Ұлы даланың жеті қыры» мақалаларында және Қазақстан Республикасының Президенті Қ.К. Тоқаевтың «Тәуелсіздік бәрінен қымбат» атты мақаласында жүктелген міндеттерді жүзеге асыру мақсатында ұйымдастырылады.

1.2. Байқау республика көлемінде өткізіледі.

1.3. Байқауға оқыту тіліне қарамастан, мемлекеттік және мемлекеттік емес жалпы орта білім беретін мектептердің, лицейлердің, гимназиялардың және жалпы білім беретін ұйымдардың 6-10 сыныптарының оқушылары қатыса алады. Әр мектептен кем дегенде 10 оқушы (6-шы сыныптан 2 оқушы, 7-ші сыныптан 2 оқушы, 8-ші сыныптан 2 оқушы, 9-шы сыныптан 2 оқушы, 10-шы сыныптан 2 оқушы) және оқушыларды дайындайтын 5 мұғалім қатысады (Әр мұғалім 2 оқушыдан артық дайындаі алмайды).

1.4. Байқау – қазақ халқының батырлық эпостарының бірі «Ер Едіге» жырын жатқа айту бойынша өтеді. Байқау аясында қатысуышыларға батырлық жырын жатқа айту, Ұлық Ұлыс (Алтын Орда) мемлекеттің негізгі тарихи оқиғаларына қатысты сұрақтарға жауап беру, жырда кездесетін көнерген сөздердің мән-мағынасын түсіндіру, қазақ әдебиеті пәнінің оқу бағдарламасы негізінде әзірленген сұрақтарға жауап беру тапсырылады.

1.5. Осы Ереже Байқау шаралары аяқталғанға дейін қолданыс қүшін жоймайды.

1.6. Қосымша ақпараттар мен батырлар жырының электронды нұсқасы [www.qazaqepos.com](http://www.qazaqepos.com) ресми сайтында жарияланады.

**2. Байқаудың мақсаты мен міндеттері:**

- балалар арасында кітап оқуды және қазақ халқының батырлық эпостарын насиҳаттау;
- өскелен ұрпақтың шығармашылық және зияткерлік қабілетін дамытуға жағдай жасау;
- балаларды халық поэзиясына, қазақ халқының рухани асыл мұрасына деген сүйіспеншілікке және патриотизмге тәрбиелеу, елдік пен ерлік рухын, намысқой, қайсарлық қасиеттерге баулу;
- балалардың әдебиетке, көркем әдебиетке деген сүйіспеншілігін ояту;
- дарынды балаларды анықтап, оларға қолдау көрсету;
- өнерлі жастарды халық арасында таныту;
- қазақ тілі және әдебиеті пәні мұғалімдерінің беделін көтеру.

**3. Ұйымдастыру комитетінің қызметі**

3.1. Байқауды орталық және жергілікті атқарушы органдардың қолдауымен жобаның авторы «Qazaq Epos» қоғамдық қоры жүзеге асырады. Ұйымдастыру комитетінің құрамына жергілікті атқарушы орган және «Qazaq Epos» қоғамдық қорының өкілдері кіреді.

3.2. Ұйымдастыру комитетінің өкілеттілігі:

- Байқаудың өткізілу шарттары мен Ережесін бекітеді;
- Қазақстан Республикасының қоғам және мемлекет қайраткерлері мен ғалым-әдебиетшілерден тұратын Байқаудың қазылар алқасын бекітеді;
- Қазылар алқасының жұмысын үйлестіреді;
- Қатысушыларға аудандық, облыстық кезеңдерде ұсынылатын сұраптарды әзірлейді.

#### 4. Байқауды өткізу кезеңдері, тәртібі мен шарттары:

4.1. Байқау 3 іріктеу, 1 актық кезеңнен тұрады:

- мектеп ішілік іріктеу кезеңі (*откізу күндері мүдделі атқарушы органдардың келісімімен бекітіледі*);
- аудандық кезең (*откізу күндері мүдделі атқарушы органдардың келісімімен бекітіледі*);
- облыстық кезең (*откізу күндері мүдделі атқарушы органдардың келісімімен бекітіледі*);
- республикалық актық кезең (*откізу күндері мүдделі атқарушы органдардың келісімімен бекітіледі*).

4.2. **Мектеп ішілік іріктеу кезеңі.** Жергілікті атқарушы органдардың өкілдері Ұйымдастыру комитетіне қатысушылардың тізімін береді.

Тізімде келесі ақпарат көрсетілу керек.

Қатысушы мектеп оқушысы:

- қатысушының толық аты-жөні;
- елді мекен (облыс/қала/аудан/ауыл);
- мектебі (толық атауы), оқитын сыныбы;
- оқушыны дайындаған мұғалімнің аты-жөні.

Қатысушы мектеп оқушыларды дайындастырын мұғалімдер:

- мұғалімнің толық аты-жөні (мұғалімнің фотосы);
- елді мекен (облыс/қала/аудан/ауыл);
- мектебі (толық атауы);
- дайындаған оқушыларының аты-жөні;
- байланыс телефоны, e-mail.

Жоғарыда көрсетілген ақпарат [qazaqepos@gmail.com](mailto:qazaqepos@gmail.com) электронды поштасына жіберлуі қажет.

4.2.1. Мектеп ішілік іріктеу кезеңінде қатысушылар батырлар жырын жатқа айту бойынша жарысады.

4.2.2. Мектеп ішілік іріктеу кезеңінде үздік 3 оқушыға аудандық Байқауға қатысуға жолдама беріледі.

4.3. **Аудандық кезең.** Аудандық кезеңге, сол ауданың әр мектебінен үздік 3 оқушы қатысады.

4.3.1. Аудандық кезеңде қатысушылар батырлар жырын жатқа айту бойынша жарысады.

Аудандық байқау 2 кезең бойынша өрбиді:

- 1) Жыр айтудан сайыс;

2) Ұлық Ұлыс (Алтын Орда) мемлекетінің негізгі тарихи оқигаларына байланысты сұраптарға жауап беру;

4.3.2. Аудандық кезеңде жүлделі үш орынга ие болған 3 окушыға облыстық Байқауға қатысуға жолдама беріледі.

#### **4.4. Облыстық кезең.**

4.4.1. Облыстық және Нұр-Сұлтан, Алматы, Шымкент қалаларындағы байқауға қатысуышылар батырлар жырын жатқа айту бойынша жарысады. Облыстық кезеңнің қатысуышылары қосымша тағы бір батырлар жырын жаттауы тиіс. Қосымша батырлар жырының мәтіні аудандық кезең аяқталған соң байқаудың ресми сайтында [www.qazaqepos.com](http://www.qazaqepos.com) жарияланады.

Облыстық және Нұр-Сұлтан, Алматы, Шымкент қалаларындағы байқау 3 кезеңнен тұрады:

1) Сахнаға шығу ретінде арқылы алдын-ала анықталып, сахнаға екі қатысуышыдан шығарылады. Қатысуышылар ең алдымен байқаудың негізгі жырымен сайысқа түседі. Қазылар алқасы жас жыршыны кез келген сәтте тоқтатқанда, келесі қатысуши жырды әрі қарай жалғастыра жөнелуге дайын болуы керек немесе қазылар алқасы жыр ішіндегі оқигалар желісі бойынша жалғастыруды ұсынуға құқылы (*тапал еткен жағдайда сол жерден жалғастыруы тиіс*);

2) Жыр ішіндегі жекелеген оқигалар мен жер-су атауларына қатысты сұраптарға жауап беру (*сұраптар қазылар алқасы тараптынан қойылады*).

3) Қатысуышыларға сұрақ билет түрінде беріледі, әр билетте екі сұрақтан болады (6-10 сыйыптың қазақ әдебиеті оқулығы бойынша әзірленеді).

Нұр-Сұлтан, Алматы, Шымкент қалалары мен Облыстарда жеңімпаз атанған окушылар республикалық ақтық кезеңге қатысуға жолдама алады.

4.3.2. Байқаудың ережесі, батырлар жырының мәтіні және сұраптар алдын-ала байқаудың ресми сайтында [www.qazaqepos.com](http://www.qazaqepos.com) жарияланады. Алайда, билетте сұрақтардың берілу формасы өзгергенімен мазмұны сақталады.

#### **5. Бағалау критерийлері:**

5.1. Қатысуышылардың өнері 10 баллдық жүйемен бағаланады.

5.2. Қатысуышының шығарманы оқу мәнеріне және артистік шеберлігіне назар аударылады, яғни батырлар жырын нақышына келтіріп, төгілтіп жырлауы ескеріледі. Жырды айту барысында қатысуши мұдірсе, не ұмытып қалса байқаудан шығарылады, ал жеңгені келесі кезеңге өтеді.

5.3. Қазылар алқасы окушының білімін тексеру үшін қосымша сұрақтар қойып, дауыс беру арқылы жеңімпаздарды анықтайды.

#### **6. Қазылар алқасы туралы:**

6.1. Байқауға қатысуышылардың өнерін бағалау үшін қазылар алқасы құрылады.

6.2. Қазылар алқасының шешімі түбектейлі болып табылады және қайта қаралмайды.

6.3. Қазылар алқасы қатысуышылардың әрбір мұдіргенін қалт жібермей, белгілеп отыруы тиіс.

6.4. Қазылар алқасының шешімі хаттама түрінде рәсімделеді және оған барлық мүшелері қол қояды. Дауыстар саны тең түсken жағдайда қазылар алқасының төрагасы шешуші дауысқа ие болады.

#### **7. Марапаттау**

7.1. Мектеп ішілік іріктеу кезеңінде үздік 2 окушы аудандық кезеңге жолдама алады. Барлық қатысуышыларға байқауға қатысканы үшін диплом беріледі.

7.2. Аудандық кезеңде 1, 2, 3 орын алған женімпаздар Байқаудың облыстық кезеңіне өтеді. Ал, женімпаз оқушылардың мұғалімдері арнағы дипломмен марапатталады.

Аудандық кезеңінің женімпаз оқушылары ақшалай сыйақымен марапатталады.

I орын – 150 000 теңге;

II орын – 100 000 теңге;

III орын – 50 000 теңге.

7.3. Нұр-Сұлтан, Алматы, Шымкент қалалары мен Облыстарда 1-ші орын иеленген женімпаздар (17 оқушы) республикалық байқауга жолдама алады.

7.4. Республикалық актық байқаудың ережесі, талаптары мен шарттары алғашкы 3 іріктеу кезеңі аяқталған соң, жарияланатын болады. Облыстық байқаудың женімпаздары мен оқушыларды дайындаған үстаздары ақшалай сыйақымен марапатталатын болады:

**Оқушылар үшін:**

I орын – 750 000 теңге;

II орын – 350 000 теңге (2 орын);

III орын – 200 000 теңге (2 орын).

**Үстаздар үшін:**

I орын – 1 500 000 теңге;

II орын – 700 000 (2 орын);

III орын – 400 000 (2 орын).

Байқау Ережесіне өзгерістер енгізілсе қосымша хабарланады.

**Ұйымдастыру комитетінің мекен-жайы:**

010000, Нұр-Сұлтан қаласы, Д.Қонаев көш., 12/2, офис 36.

e-mail: [qazaqepos@gmail.com](mailto:qazaqepos@gmail.com), байқаудың реңми сайты [www.qazaqepos.com](http://www.qazaqepos.com)